

POSTANOWIENIE

Dnia 24 lutego 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z odwołania M. P.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.
o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 24 lutego 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 1 października 2014 r., sygn. akt III AUa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. przyznaje radcy prawnemu W. K.-T. od Skarbu Państwa (Sądu Apelacyjnego w [...]) tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym kwotę 120 (sto dwadzieścia) zł powiększoną o podatek od towarów i usług.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 1 października 2014 r. Sąd Apelacyjny w [...] oddalił skargę M. P. o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem tego Sądu z dnia 10 maja 2011 r.

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku wnioskodawczyni zarzuciła: I. naruszenie prawa materialnego, przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie: 1) art. 45 ust. 1 Konstytucji RP poprzez pozbawienie skarżącej prawa do rozpoznania sprawy przez sąd w sytuacji wykrycia nowych okoliczności

faktycznych świadczących o niezdolności skarżącej do pracy; 2) art. 57 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (dalej jako ustawa emerytalna) poprzez uznanie, że ubezpieczona nie jest niezdolna do pracy; 3) art. 12 ust. 3 w związku z art. 13 ust. 1 ustawy emerytalnej poprzez ich niezastosowanie przy ocenie niezdolności do pracy wnioskodawczyni w świetle wykrycia nowych okoliczności faktycznych; 4) art. 107 ustawy emerytalnej poprzez jego niezastosowanie, w sytuacji gdy nie zaszły okoliczności uzasadniające zmianę w prawie do świadczenia; II. naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, a mianowicie: 1) art. 403 § 2 k.p.c., przez oddalenie skargi o wznowienie postępowania, pomimo zaistnienia wskazanej w nim przesłanki, tj. wykrycia nowych okoliczności faktycznych, które mają wpływ na wynik sprawy, a z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu; 2) art. 232 zdanie drugie w związku z art. 278 § 1 oraz w związku z art. 406 k.p.c., przez niedopuszczenie dowodu z opinii biegłego ortopedy; 3) art. 233 w związku z art. 406 k.p.c., przez brak wyczerpującej analizy i oceny zaistniałych w sprawie nowych okoliczności faktycznych oraz ich wpływu na treść rozstrzygnięcia, nieuzupełnienie materiału dowodowego o dowód z opinii biegłego ortopedy, pominięcie dowodu z opinii biegłych: neurologa, psychiatry, chirurgii ogólnej oraz ortopedy z dnia 27 lutego 2013 r., a w konsekwencji bezzasadne oddalenie skargi o wznowienie postępowania; 3) art. 227 w związku z art. 406 k.p.c., przez nieustalenie faktów mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy; 4) art. 412 § 2 k.p.c., przez bezzasadne oddalenie skargi o wznowienie postępowania; 5) art. 477¹⁷ § 4 (prawdopodobnie chodzi o art. 477¹⁴ § 4 k.p.c.) w związku z art. 406 k.p.c., przez niezastosowanie w sprawie; 6) art. 328 § 2 w związku z art. 406 k.p.c., przez lakoniczne uzasadnienie uznania skargi za bezzasadną i jej oddalenie, przez co zaskarżony wyrok nie poddaje się kontroli kasacyjnej.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniono jej oczywistą zasadnością z uwagi na rangę przepisów prawa materialnego oraz postępowania procesowego, które zostały naruszone, a których naruszenie ma

istotny wpływ na wynik sprawy. W ocenie skarżącej, w sprawie doszło do naruszenia art. 403 § 2 k.p.c. poprzez uznanie, że nie zachodzą przesłanki uzasadniające wznowienie postępowania dowodowego, w sytuacji gdy ujawniły się nowe okoliczności faktyczne, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu, gdyż były stronie nieznane. Doprowadziło to do naruszenia art. 45 ust. 1 Konstytucji RP poprzez pozbawienie skarżącej prawa do rozpoznania sprawy przez sąd w sytuacji wykrycia nowych okoliczności faktycznych świadczących o niezdolności skarżącej do pracy i pozbawienia jej prawa do renty. Zdaniem skarżącej, skoro Sąd Apelacyjny stwierdził zaistnienie podstaw do wznowienia postępowania, to konsekwencją tego powinno być przeprowadzenie postępowania dowodowego, które wykazałoby wpływ dowodu przedstawionego przez stronę na wynik sprawy. Ponadto skarżąca wskazała, że w wyroku z dnia 12 listopada 2014 r. Sąd Okręgowy w L. oddalił jej odwołanie z powołaniem się na art. 365 § 1 k.p.c., z którego wynika związaną z ustaleniem zawartym w wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 10 maja 2011 r., iż do daty jego wydania wnioskodawczyni nie spełniła warunku niezdolności do pracy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przepis art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaga, aby wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowił odrębny element pisma niezależny od przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.). Uzasadnienie wniosku natomiast powinno nawiązywać do przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Spełnienie wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. powinno zatem przybrać formę wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wskaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadni, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek.

Z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wynika konieczność nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, że przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, czyli że jej zarzuty są zasadne „na pierwszy rzut oka” (*prima facie*) i w sposób oczywisty prowadzą do uznania zaskarżonego wyroku za błędny i jego wzruszenia (por. między innymi postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, niepublikowane i orzeczenia tam powołane). Jest tak dlatego, że o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, iż jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania koniecznej jest wykazanie kwalifikowanej podstawy naruszenia prawa materialnego lub procesowego widocznej przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez wdawania się w pogłębioną analizę prawną. Z tego względu przyjmuje się, że nie spełnia tego wymagania odwołanie się do podstaw kasacyjnych i opatrzenie zawartego tam zarzutu dodatkowo mianem rażącego, ewidentnego, kwalifikowanego lub oczywistego, jeżeli nie zostanie wykazane, w czym przejawia się oczywistość wydania wadliwego orzeczenia. Należy przy tym zwrócić uwagę, że art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie odwołuje się do oczywistego naruszenia prawa, ale do oczywistej zasadności skargi, co oznacza, że oczywista zasadność skargi może wynikać z oczywistego i kwalifikowanego naruszenia przepisu prawa, pod warunkiem jednak, że skarżący wykaże, iż uchybienie to zadecydowało o wyniku sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2012 r., II PK 278/11, LEX nr 1214574). Inaczej mówiąc, przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie przepisu prawa, ale sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 2014 r., III UK 125/13, LEX 1648642).

Skarżąca nie zdołała wykazać występowania tak rozumianej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W judykaturze Sądu Najwyższego przyjmuje się, że oparcie skargi na konkretnej podstawie wznowienia ukierunkowuje czynności sądu na ustalenie, czy podana w skardze podstawa zaistniała oraz - w przypadkach przewidzianych, między innymi, w art. 403 § 2 k.p.c. - czy miała istotny wpływ na treść wyroku zaskarżonego skargą. Inaczej rzecz ujmując, na podstawie art. 403 § 2 k.p.c. zostają wytyczone granice rozpoznania sprawy na nowo (por. wyrok z dnia 30 czerwca 2011 r., III CSK 311/10, LEX nr 960541). W razie uznania dopuszczalności wznowienia postępowania sąd rozpoznaje sprawę na nowo w granicach, jakie określa podstawa wznowienia (art. 412 § 1 k.p.c.). Sąd orzekający w postępowaniu wznowionym ogranicza więc rozpoznanie sprawy do rozstrzygnięcia, jaki wpływ miała uwzględniona (powołana w skardze) podstawa wznowienia na wynik prawomocnie zakończonych sprawy (por. wyrok z dnia 19 stycznia 2012 r., I PK 82/11, OSNP 2012 nr 23-24, poz. 288). Sąd oddala skargę o wznowienie postępowania w razie bezzasadności podstaw wznowienia (art. 412 § 2 k.p.c.). Oddalenie skargi o wznowienie postępowania jest wyrazem negatywnej oceny zasadności zgłoszonej podstawy wznowienia postępowania lub braku jej wpływu na treść wydanego uprzednio wyroku (por. wyrok z dnia 13 maja 2009 r., III UK 5/09, OSNP 2011 nr 1-2, poz. 17).

Sąd Apelacyjny uznał, że wskazana przez skarżącą podstawa wznowienia co prawda istnieje, jednak nie mogła mieć wpływu na treść wyroku zaskarżonego skargą o wznowienie. Okoliczność faktyczna stanowiąca podstawę wznowienia zaistniała bowiem po dacie wyrokowania przez Sąd pierwszej instancji, a w sprawie zakończonych wyrokiem Sądu odwoławczego z dnia 10 maja 2011 r. przedmiotem rozstrzygnięcia była zdolność wnioskodawczynie do pracy na datę wydania decyzji z dnia 1 grudnia 2009 r. Trafność tej oceny nie jest objęta sferą art. 403 § 2 k.p.c.

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Ubocznie należy zwrócić uwagę, że w judykaturze Sądu Najwyższego prezentowany jest pogląd, iż prawomocne orzeczenie w sprawie o rentę z tytułu niezdolności do pracy wiąże co do braku niezdolności do pracy za czas do wydania prawomocnego wyroku tylko wówczas, gdy sąd dokonał takiej oceny (por. wyrok z

dnia 12 sierpnia 2015 r., I UK 477/14, LEX nr 1809873 i powołane w nim orzeczenia).

I.n